

Náučný chodník pri ZŠ Bartolomeja Krpelca v Bardejove

Kraj:	Prešovský
Okres:	Bardejov
Geomorfologická jednotka:	Ondavská vrchovina
Geologická jednotka:	flyšové pásmo
Chránené územie:	žiadne
Prístup:	bus MHD Bardejov, Štefánikova - 4. ZŠ
Východisko:	Bardejov, Základná škola Bartolomeja Krpelca na ul. Tarasa Ševčenka 3
Trasa:	Bardejov, vo vonkajšom areáli Základnej školy Bartolomeja Krpelca
Dĺžka, prevýšenie:	0,3 km
Čas prechodu:	0,5 h, resp. podľa aktivít
Počet zastávok:	6
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: prírodovedné

Typ chodníka: samoobslužný, okružný, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: nie je

Rok otvorenia: 2016

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave.

Textový sprievodca: nie je

Kontakt: Základná škola Bartolomeja Krpelca, Tarasa Ševčenka 3, 085 55 Bardejov, tel. 054 / 4722 129

Poznámka: Náučný chodník vznikol v exteriéri školy v rámci spolupráce základnej školy s Lesmi SR, š. p., Odštepným závodom Prešov, Lesnou správou Bardejov a komunitnou nadáciou Bardejov. Chodník môžu využívať aj ostatné základné a materské školy z mesta či okresu. Návštevu chodníka je potrebné ohlásiť na riaditeľstve základnej školy.

Využitelnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre tematickú vychádzku. Info v poznámke vyššie.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Bardejov. Mesto v severozápadnej časti Ondavskej vrchoviny v oblasti ústí Šibskej vody a Kamenca do Tople. Najstaršia písomná správa pochádza z roku 1241. Pre polohu na významnej obchodnej ceste medzi Čiernym morom a Baltským morom sa z malej osady vyvinulo bohaté mesto, ktorému venovali pozornosť všetci uhorskí panovníci. Mestské opevnenie zo 14. storočia patrí k najzachovalejším na Slovensku. V roku 1376 ho kráľ Ľudovít I. povýšil na slobodné kráľovské mesto. Rozvinutá remeselná výroba v 64 špecializáciách s viac ako 50 cechmi vyniesli mesto v 14. a 15. storočí na vrchol slávy a bohatstva. Pod vedením rektora výnimočnej humanistickej mestskej školy Leonarda Stöckela sa stalo v 16. storočí centrom kultúry, vzdelanosti i formovania náboženského života. V Gutgeselovej tlačiarňi bol okrem iných vzácných diel v roku 1581 vytlačený katechizmus Martina Luthera, ktorý je považovaný za prvú prácu preloženú do vtedajšej slovenčiny. V roku 1883 bola založená továreň na výrobu hračiek. Napriek vybudovaniu železnice z Prešova v roku 1893 slabý priemysel a nerozvinuté poľnohospodárstvo zapríčinili silnú vlnu vystáhovalectva. K rozvoju došlo až po druhej svetovej vojne, kedy sa rozšíril priemysel, školstvo, vznikli sídliská. Historické obdĺžnikové námestie je lemované z troch strán meštianskymi gotickými a renesančnými domami. Najväčnou zo stredovekých stavieb je monumentálna gotická bazilika svätého Egídia na severnom konci námestia, jedna z najvýznamnejších národných kultúrnych pamiatok na Slovensku. Jej jedenásť gotických krídlových oltárov s tabuľovými malbami patrí k európskym unikátom. Na námestí stojí aj vzácna goticko-renesančná radnica z rokov 1505 - 1509, dnes sídlo a expozície Šarišského múzea. Od roku 1950 je Bardejov mestskou pamiatkovou rezerváciou. Za rozsiahlu renováciu historickej časti v 70. rokoch 20. storočia mestu udelila v roku nadácia ICOMOS pri UNESCO Európsku cenu - zlatú medailu. V roku 2000 bolo historické námestie spolu s komplexom stavieb tvoriacich židovské suburbium zapísané do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO. Mestom prechádza červeno značená dialková turistická trasa Cesta hrdinov Slovenského národného povstania (Devín - Dukla) a zároveň súběžná Európska dialková trasa E8.

Bardejovské Kúpele. Balneologické i klimatické kúpele severne od Bardejova, ako jeho mestská časť, na kontakte Ondavskej vrchoviny a Busova v doline Bardejovského potoka. Ich vznik podmienili vývery prírodných liečivých minerálnych vôd typu alkalicko-slaných, železnatých kyseliek. Najstaršia písomná zmienka o prameňoch pochádza už z roku 1247. Táto skorá informácia je dôsledkom ich polohy pri významnej osade - Bardejove - ako aj obchodnej trase spájajúcej Stredomorie a Balt. Začiatkom 19. storočia patrili kúpele k najvyhľadávanejším v Uhorsku, v kúpeľoch letovala napr.

Mária Lujza, dcéra cisára Františka I., neskôr druhá manželka cisára Napoleona, ruský cár Alexander I. i manželka cisára Františka Jozefa I., Alžbeta. Vyviera tu 17 prameňov, v centrálnej parkovej časti kúpeľov je šesť prameňov minerálnych vôd. Voda prameňov „Hlavný“, „Lekársky“ a „Herkules“ je hydrouhličitanovo-chloridová, sodná, železnatá, uhličitá, hypotonická, studená. Voda prameňa „Alžbeta“ je hydrouhličitanovo-chloridová, sodno-vápenatá, železnatá, uhličitá, hypotonická, studená. Vysoko mineralizované pramene s obsahom oxidu uhličitého sa používajú na pitné kúry, liečebné kúpele a inhalačnú liečbu. V Kúpeľoch sa nachádza expozícia ľudovej architektúry (skanzen) (pozri samostatné heslo > Náučný chodník Sisi a jej zastavenia). Kúpeľmi a ich okolím vedú aj ďalšie náučné chodníky > Náučný chodník Bardejovské kúpele - Zborovský hradný vrch a Lesnícky náučný chodník Čierna mláka.

Ondavská vrchovina. Veľmi rozsiahle pohorie na severovýchode Slovenska zhruba medzi Lenartovom, Terňou, Dlhou nad Cirochou, Jankovcami, Staškovcami a Vápeníkom susediace na severozápade s Busovom a východnou časťou Lubovnianskej vrchoviny, na juhozápade až juhu s Čergovom a Beskydským predhorím a na východe s Laboreckou vrchovinou. Dvoma krátkymi úsekmi na severe (po stranách susedného pohoria Busov) siaha po slovensko-poľskú štátnu hranicu, za ktorou pokračuje horskými pásmami Beskidu Niskeho. Jeho max. dĺžka a šírka dosahuje okolo 90 × 40 km. Flyšom budované pohorie tvoria striedajúce sa široké chrbty na pieskovcoch s plošinami so širokými brázdami (Raslavická, Kurimská, Stropkovská a Mirošovská) a nevelkými kotlinami (Zborovská a Ohradzianska). Dná širokých dolín Tople a Ondavy, pretekajúcich naprieč celým územím pohoria, vyplňajú fluvialne sedimenty zvyškov riečnych terás a nív a miestami prolúviá náplavových kuželov ich prítokov. V oblasti sa strieda pahorkatinový až stredne členitý vrchovinový reliéf. Väčšie nadmorské výšky sa vyskytujú v severozápadnej časti, najvyšším je **Smilniansky vrch, 750 m n. m.** severovýchodne od Zborova. V juhovýchodnej, menej výškovo rozčlenenej časti, chrbty dosahujú okolo 300 - 500 m n. m. Územie je husto osídlené, spolovice zalesnené, spolovice poľnohospodársky využívané, v jeho rámci ležia viaceré mestá (Bardejov, Stropkov, Svidník, Giraltovce). Na Ondave pri južnom okraji pohoria bolo v rokoch 1962 - 1967 vybudované viacúčelové vodné dielo Veľká Domaša. Dolinami Sekčova a Šibskej vody na západe pohoria prechádza od roku 1893 železničná trať Prešov - Bardejov.

Názvy informačných panelov

1. Cicavce v našich parkoch
2. Poznáš vtáky na našich krmidlách
3. Liečivé rastliny
4. Poznáš chránené územia v našom okrese?
5. Poznáš stopy našich živočíchov?
6. Poznáš listy našich drevín?

Okrem informačných panelov sa pri náučnom chodníku v parku nachádza deväť tabuliek s názvami stromov.

Poznáš chránené územia v našom okrese ?

<p>Národná prírodná rezervácia (NPR) Buchanovské náhly</p>	<p>Národná prírodná rezervácia (NPR) Čergovské Mlýnske</p>	<p>Národná prírodná rezervácia (NPR) Plesnická, Fajka</p>
<p>Národná prírodná rezervácia (NPR) Hegerovské náhly</p>	<p>Národná prírodná rezervácia (NPR) Kobernické Mlýnske</p>	<p>Národná prírodná rezervácia (NPR) Liptovské púbe</p>
<p>Prírodná rezervácia (PR) Štefanovské náhly</p>	<p>Prírodná rezervácia (PR) Štefanovské náhly</p>	<p>Prírodná rezervácia (PR) Štefanovské náhly</p>

Poznáš stopy našich živočíchov ?

<p>Rys ostrovid</p>	<p>Kačica divá</p>	<p>Diviák lesný</p>	<p>Vlk dravý</p>
<p>Hlučňák hôrny</p>	<p>Bocian biely</p>	<p>Líška hrzavá</p>	<p>Jeleň lesný</p>
<p>Potkan hnedý</p>	<p>Veverička obyčajná</p>	<p>Zajac poľný</p>	<p>Medveď hnedý</p>

